

Силабус курсу:

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	133 «Галузеве машинобудування»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Браславська Олена Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач кафедри машинобудування та прикладної механіки

посада

bras.snu.edu@gmail.com

електронна адреса

+38-095-312-38-10

телефон

-

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо вивчення теоретичних основ економіки та підприємництва й подальшого їх використання для забезпечення високої ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства.

Основними завданнями дисципліни «*Основи економіки та підприємництва*» є вивчення основних економічних законів та їх впливу на підприємство, як суб'єкта господарювання; основних напрямів господарсько-фінансової діяльності підприємства; складових всього ресурсного потенціалу підприємства та шляхів його ефективного використання; механізмів формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства; оцінки ефективності господарської діяльності та шляхів її підвищення.

Курс може бути корисним студентам за спеціальностями в галузі «13. Механічна інженерія», а також майбутнім економістам, менеджерам, що планують працевлаштування на підприємства та фірми діяльність яких пов'язана з металургійною та машинобудівною галузями.

Результати навчання:

Знати: форми прояву об'єктивних економічних законів в конкретних галузях, підприємствах різних форм власності, форм організації і тенденції розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, міру відповідності виробничих відносин рівню розвитку продуктивних сил; економічні методи управління підприємствами, галузями.

Вміти: використовувати на практиці традиційні і знаходити нові методи економічного впливу на трудові колективи з метою більш повного використання матеріально-технічного і трудового потенціалу підприємства; давати оцінку якості; розробляти заходи з підвищення ефективності виробництва і якості роботи; ефективно використовувати економічні важелі, такі як ціна, прибуток, матеріальне заохочення.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання з вищої математики та статистики.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
3. Здатність до діагностики стану діяльності суб'єктів господарювання: визначення системи оцінки та планування обсягів і результатів діяльності підприємства, його ресурсного потенціалу.
4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансово-економічних задач: розрахунку основних результативних показників діяльності підприємства, порядку їх формування та системи чинників, які визначають їх значення.
5. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання, обробки даних та розрахунку матеріальних ресурсів, капіталу підприємства, трудових ресурсів підприємства та формування фінансових результатів його діяльності

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Теорії підприємств і основи підприємництва	денна 2/0/0,5	Економічні закони: суть, об'єктивний характер, механізм використання. Економічна система: сутність і структура. Типи економічних систем. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність підприємництва та умови його існування. Види та функції підприємництва. Роль підприємства і підприємництва в умовах ринкової економіки.	Участь в обговоренні Тести
2.	Види підприємств, їх організаційно-правові форми	денна 2/0/0,5 заочна 0,5/0/0,5	Загальні принципи та етичні норми поведінки суб'єктів господарювання на ринку. Класифікація підприємств та її практичне значення. Інтеграційні форми підприємств та організацій. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств і організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинги тощо). Мета їх створення, особливості та ефективність діяльності.	Участь в обговоренні Тести
3.	Ринок і продукція	денна 2/0/1	Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Попит, пропозиція, їх взаємодія. Конкуренція та її сутність. Функції та форми конкуренції. Принципи класифікації ринків.	Участь в обговоренні Тести
4.	Регулювання економіки – головна економічна риса держави	денна 2/0/1	Економічні закони: сутність, об'єктивний характер, механізм використання. Концепція державного регулювання економіки. Сутність, цілі, важелі та основні напрями регулювання економіки.	Участь в обговоренні Тести
5.	Капітал підприємства. Інвестиції. Інноваційна діяльність. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	денна 2/0/1	Капітал як економічна категорія. Ринок капіталу та його складові. Кругообіг капіталу і його стадії. Інвестиції та їх роль у національній економіці. Економічне зростання і економічний розвиток. Роль інвестицій у економічному зростанні. Матеріальні чинники економічного зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання.	Участь в обговоренні Тести
6.	Нематеріальний капітал підприємства	денна 2/0/0	Характеристика об'єктів промислової власності. Нематеріальні активи як юридично оформлені права виключного користування об'єктами промислової та інтелектуальної власності. Їх вартісна оцінка й строки зношування (старіння). Захист інтелектуальної власності. Сплата ліцензійних платежів за використання об'єктів інтелектуальної власності.	Участь в обговоренні Тести
7.	Оборотні кошти підприємства	денна 2/0/2 заочна	Сутнісна характеристика оборотного капіталу. Кругообіг оборотних коштів. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Джерела формування оборотних	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		0,5/0/0,5	коштів. Нормування оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів, методика їх розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів	завдання
8.	Трудові ресурси та оплата праці на підприємстві	денна 2/0/2	Процес праці та його основні моменти. Ринок праці та розподіл трудових. Трудові відносини: сутність і структура. Вартість робочої сили. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Тарифна система. Форми й системи оплати праці робітників. Вибір форм і систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Можливість колективних форм організації та оплати праці.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Фінансові ресурси підприємства	денна 2/0/0	Поняття і склад фінансових ресурсів підприємства. Джерела фінансових ресурсів підприємства і напрямки їх використання	Участь в обговоренні Тести
10.	Витрати виробництва та підприємства	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поточні витрати як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Типовий перелік калькуляційних статей витрат для більшості підприємств різних галузей. Групи чинників (способів) зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Продукція підприємства та її якість як результат діяльності підприємства	денна 2/0/0	Загальна характеристика продукції. Якість продукції та її оцінка. Методи забезпечення якості. Конкуренентоздатність продукції і фактори її забезпечення.	Участь в обговоренні Тести
12.	Ціни. Доход. Прибуток.	денна 2/0/2	Основні поняття ціноутворення. Прибутковість і дохідність: їх сутність та різниця між ними. Види прибутку підприємства, механізм формування, джерела формування. Типова схема використання прибутку підприємства. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки в Україні.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
13.	Економічна ефективність	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Види ефективності виробництва. Система показників ефективності виробництва. Чинники зростання ефективності виробництва.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор - Видавництво, 2016. 378 с. 29. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
2. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: ЦНЛ, 2016. – 303 с.
3. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І. Ю. Шевченко. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 292 с 32.
4. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Штряєва Л.В.. Економіка підприємства: практикум (збірник задач і виробничих ситуацій). Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 144 с.
5. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник / В. І. Куцик, О. І. Кліпкова. – Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. – 316 с.
6. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 304 с. 7.
7. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофеева ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. “Харків. Політехн. ін-т”. – Харків: НТУ “ХП”, 2016. – 380 с.
8. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
9. Круш П. В. 37. Економіка підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : ЦНЛ, 2014. – 256 с. 10. Лойко В. В., Макаровська Т. П. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. В. Лойко, Т. П. Макаровська. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
10. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник]. К. : Кондор, 2012. 600 с.
11. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. — К.: КНЕУ, 2000. — 528 с.
12. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. — Е.: Вікар, 2001. — 178 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.